

2018-10-31

till bildningsnämnden i Trelleborg

Yrkande från Söderslättspartiet

Skolornas rektorer har förmodligen Sveriges svåraste ledaruppdrag, klämda som de är mellan pedagoger, politiker, förvaltning och skollagens krav. Aktuell svensk forskning från Umeå universitet framtagen på uppdrag av SNS utbildningskommission visar att rektorerna inte har de resurser, befogenheter och kunskaper som krävs för att de ska kunna göra ett bra jobb. Den skolkommision som regeringen tillsatte 2015 påpekar dessutom i sitt slutbetänkande från i fjol att det är viktigt att rektorerna utvecklas yrkesmässigt. Rektorer måste få vara pedagogiska ledare och inte fjättras vid skrivborden. Men så som rektorstjänsterna är utformade idag finns inte de rätta förutsättningarna för detta.

Att leda betyder att gå före, men nu hamnar rektorerna tvärtom i bakvattnet på pedagogerna, i synnerhet på förstelärarna, eftersom skolledarna inte själva har möjlighet att ens i ringa omfattning bedriva den undervisning som de är satta att utveckla.

Nästan ingen svensk rektor undervisar elever, inte ens på korta vikariat. I Finland, som ofta nämns som ett föredöme i skolsammanhang, undervisar 71 procent av rektorerna. Enligt den internationella OECD-studien TALIS 2013 ägnar svenska rektorer bara mellan 15 och 20 procent av sin arbetstid åt det pedagogiska uppdrag som deras tjänster innehåller. Det är något som politiker på kommunal nivå måste göra något åt.

I och med att rektorerna inte personligen möter undervisningssituationens svårigheter skapas ett kunskapsglapp mellan dem som leder verksamheten och dem som utför det praktiska arbetet med eleverna. System, metoder och lösningar riskerar därför att införas enbart utifrån ideologiska resonemang, med precis de negativa konsekvenser som har lett fram till dagens underpresterande skola.

Om insiktsfulla rektorer hade möjlighet att delta aktivt i den pedagogiska verksamheten skulle de kunna åtgärda de brister som finns betydligt snabbare och mer ändamålsenligt än idag. Pedagogerna skulle också lita mer på en skolledning som delade deras verklighet. Rektorerna skulle dessutom bli tryggare i sin roll som skolledare om de hade förstahandskunskap om elevernas situation. Då skulle de bättre kunna hävda de rättigheter och skyldigheter eleverna har enligt skollagen. Vissa elever behöver sättas på plats, andra behöver mer hjälp.

Framförallt skulle rektorerna, om de undervisade, själva få uppleva grundorsaken till den svenska skolans kunskapsförfall; att elever inte lyssnar på vuxna i allmänhet och i synnerhet inte på lärare.

Enligt Skolinspektionens senaste enkät, från 2016, upplever bara drygt hälften av eleverna i årskurs 9 i Trelleborg studiero. Det visar om något att nu behövs verkningsfulla åtgärder. Skolinspektionen fann dessutom vid sin granskning av Söderslättsgymnasiets RO3 våren 2018 att rektor i låg grad hade ett aktivt ledarskap, något som är en följd av att skolledningarna, av organisatoriska skäl, är alltför fjärrade från skolans vardag. Detta får också till följd att det är ovanligt att rektorer fattar beslut om disciplinära åtgärder, vilket framgår av Skolverkets nationella kartläggning från 2018.

I enlighet med ovanstående yrkar jag att bildningsnämnden uppdrar åt bildningsförvaltningen att fram ett förslag som innebär

1. att varje skolledare med lärarlegitimation från och med höstterminen 2019 – eller vid snarast möjliga tidpunkt därefter – tjänstefördelas att planera, genomföra och utvärdera undervisning i viss utsträckning. Detta kan, men behöver inte vara, på den egna skolenheten.
2. att alla nyanställda skolledare ska ha lärarlegitimation.
3. att bildningsförvaltningens lönekriterier för skolledare ska inbegripa undervisningsskicklighet.
4. att skolledare framledes anställs som rektor på en tjänstgöringsgrad om 80% med erbjudande om ytterligare 20% som lärare, men med skolledares lön.
5. att skolledartjänsterna omorganiseras så att befintliga tjänster omvandlas till att bestå till 80% av skolledarskap och 20% undervisning. Rektorer som avstår undervisning, med hänvisning till sin rätt att ensam fatta beslut om den egna skolenhetens inre organisation, erbjuds endast 80% tjänst.

Förslaget kommer med nödvändighet att kräva att arbetssätt effektiviseras och att vissa arbetsuppgifter, som inte är delegerade direkt till rektor av skollagen, förändras eller lyfts från skolledarna.